

Законодавчі аспекти державного управління та місцевого самоврядування.
– Вип. 1).

*Деревінський Василь Федорович, доктор історичних наук, проф.,
професор кафедри політичних наук КНУБА
Клименко Єлизавета Олегівна,
студентка архітектурного факультету КНУБА*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ОЗНАКА СУЧАСНОГО ЕТАПУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРІЇ В АСПЕКТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ

В наш час історичний розвиток України зазнає «...масштабної модернізації всіх сфер життя, тобто комплексного реформування чинних та створення нових політичних, правових, економічних та суспільних інституцій...» [1, с.8]. В аспекті означеного, підґрунтям чого є вибір європейського вектору розвитку України, відбувається й зміна формату спілкування держави та громадян. Означена зміна зумовлює й масштабну модернізацію державної політики України у сфері місцевого самоврядування, яка спирається на інтереси жителів територіальних громад і передбачає децентралізацію влади. В основу цієї політики закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращі світові стандарти суспільних відносин у цій сфері [2].

Децентралізація має відіграти ключову роль у зміцненні демократії в Україні, поліпшенні якості життя громад, стимулюванні місцевого економічного розвитку та підвищенні якості надання публічних послуг. Реформа децентралізації в Україні стає комплексом змін до існуючого законодавства, щодо передачі значних повноважень та бюджетів від державних органів влади до органів місцевого самоврядування. Комплекс заходів з реформи децентралізації, який почався в 2014 році, отримав назву «Національний проект „Децентралізація“». Реформа децентралізації передбачає здійснення певних змін, серед яких: посилення місцевого самоврядування; зміна положення про адміністративно-територіальний устрій; врахування історичних, економічних, екологічних та культурних особливостей при плануванні розвитку громад; скасування місцевих та районних державних адміністрацій, створення об'єднаних територіальних громад, запровадження інституту префектів [3].

Щодо децентралізації влади. На цей час в Україні сформований і діє основний пакет нового законодавства, у складі якого:

- Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад», який дав змогу почати формувати спроможний базовий рівень місцевого самоврядування. Так, станом на початок вересня 2018 року в країні створено 838 об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Утворені громади складають майже 30% загальної площі України, де проживають 7,1 мільйона осіб;

- Закон «Про співробітництво територіальних громад», який створив механізм вирішення спільних проблем громад: утилізація та переробка сміття, розвиток спільної інфраструктури тощо. На сьогодні цим механізмом скористалися вже 1050 громад й реалізується 263 договори про співробітництво;

- Закон «Про засади державної регіональної політики». За час реформи децентралізації в Україні, державна підтримка регіонального розвитку та розвитку інфраструктури громад зросла у 39 разів: із 0,5 млрд в 2014 до 19,37 млрд грн у 2018 році. Двадцять одна область прийняла рішення про створення Агенції регіонального розвитку, в усіх областях працюють Центри розвитку місцевого самоврядування [2].

Щодо подальшої модернізації державної політики України у сфері місцевого самоврядування, очікується прийняття таких важливих законів, як:

- «Про засади адміністративно-територіального устрою України», який в рамках чинної Конституції визначатиме засади, на яких має ґрунтуватися адміністративно-територіальний устрій України, види населених пунктів, систему адміністративно-територіальних одиниць, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань адміністративно-територіального устрою, порядок утворення, ліквідації, встановлення і зміни меж адміністративних територіальних одиниць та населених пунктів, ведення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів України;

- «Щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад», який запровадить принцип повсюдності юрисдикції ОТГ у земельних відносинах й надасть повноваження розпоряджатися землями за межами населених пунктів;

- «Щодо розширення видів містобудівної документації на місцевому рівні», який усуне існуючі недоліки регулювання містобудівної діяльності, унеможливить нецільове використання та розподіл земель;

- «Про міські агломерації», який визначить організаційно-правові засади формування міських агломерацій територіальними громадами сіл, селищ і міст, у тому числі об'єднаними територіальними громадами, принципи і механізми взаємодії територіальних громад в межах міських агломерацій, а також форм підтримки державою міських агломерацій [2].

Щодо регіональної політики просторового розвитку. Прийняття низки Законів із подальшої модернізації державної політики України сприятиме вирішенню спільних проблем життєдіяльності територіальних громад на місцевому рівні. Яскравим прикладом децентралізації є місто Ладижин на Вінниччині. Раніше це місто було дотаційним, тепер – одним з донорів державного бюджету. Зміцнення економіки Ладижина стало можливим завдяки інвестиціям у розвиток місцевої інфраструктури та будівництву нових потужних підприємств агрохолдингу «Миронівський хлібопродукт», який збудував на території громади п'ять підприємств, де створено понад дев'ять тисяч робочих місць. Означене розширило можливості міської громади. В Ладижині будують дороги, утеплюють фасади житлових будинків, значні кошти вкладають в охорону здоров'я, освіту, розвиток спорту [4].

Як поштовх до розвитку, децентралізація виявляє себе у Баштанській ОТГ, що на Миколаївщині. Тут, насамперед, вирішили стерти відмінність між містом і селом, для чого більшість коштів ОТГ направляють на розвиток сільської місцевості, в якій ремонтують школи, дитсадки, будинки культури, відбудовують дороги, освітлюють вулиці, відкривають ігрові майданчики, виконують благоустрій території, облаштовують футбольне поле зі штучним покриттям, ведуть роботи з будівництва басейну збірного типу. Прикладом успішного об'єднання сіл є Більшівцівська ОТГ на Івано-Франківщині. Тут, окрім ремонту доріг та комунальних комунікацій, покращення освітнього простору для дітей, проведено заходи з озеленення та благоустрою зони для відпочинку, вдалося запровадити роздільний збір сміття, встановили сучасну водонапірну вежу [4].

Проте є громади, які прагнуть розвивати не лише інфраструктуру, а й соціальну сферу. Так, Семенівська ОТГ у Бердичівському районі на Житомирщині прагне розвивати туризм. Тут опрацьовано туристичний маршрут із садибами та закладами харчування. Туристам пропонують відвідати трояндову оранжерею, родинний маєток-музей Джозефа Конрада, народний музей. Є можливість порибалити й подивитися на корів, кіз, овець, посмакувати свіжим молоком. В результаті децентралізації об'єднані громади здобули повноваження та ресурс, які мають міста обласного значення [4].

Таких прикладів в Україні чимало. Це й Ірпінь, й Буча, й Ворзель на Київщині, й інші міста та селища країни. Позитивні зрушення у сфері місцевого самоврядування очевидні: відбудовано дороги, відремонтовано дитсадки і школи, осучаснюються житлові будинки та заклади обслуговування населення, розвивається інфраструктура, поширюється підприємництво. Безумовно, що робити певні висновки про успіх реформи децентралізації влади поки ще зарано, але перші кроки показують позитивну динаміку, здатну відродити українське село і зрівняти його в можливостях із містом. Отже, децентралізація, яка мотивує в сучасних історичних умовах містобудівну активність в малих містах, селищах та селах країни, може стати й чинником, що викликає так звані «будівельні буми» [5, с.4]. У свою чергу, ці «буми» відіграють вирішальну роль й в процесах розвитку регіонів України.

Список використаних джерел

1. Обушна Н. І. Модернізація – сучасний тренд розвитку суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-3/doc/1/06.pdf
2. Навіщо децентралізація? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/about>.
3. Децентралізація в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : uk.wikipedia.org/wiki/Децентралізація_в_Україні
4. Сам собі господар. Як децентралізація дає поштовх до розвитку регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/news/9963>.
5. Плешкановская А.М. Города и эпохи / А.М. Плешкановская, Е.Д. Савченко. – К.: Ин-т Урбанистики, 2011. – 229 с.

*Кресіна Ірина Олексіївна, доктор політичних наук, професор,
чл.-кор. Національної академії правових наук України
Явір Віра Анатоліївна, доктор політичних наук,
відділ правових проблем політології
Інституту держави і права ім. В. М. Корецького*

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Значення інформаційної політики в процесі реінтеграції України поки що не є глибоко дослідженою проблемою на науковому рівні, хоча питання реінтеграції окупованих територій Донбасу і Криму вже понад